

Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen ohjausryhmä

12.12.2022 klo 9–11.30, Zoom

Jäsenet

Läsnä/este	Etunimi	Sukunimi	Nimeävä organisaatio	Oma organisaatio
Läsnä	Minna	Abrahamsson-Sipponen	FUN	Oulun yliopisto
Läsnä	Janne	Kanner	CSC	CSC
Este	Terhi	Kilpi	Tulanet	THL
Läsnä	Helena	Laaksonen	Tietoarkisto	Tietoarkisto
Läsnä	Leo	Lahti	Tutkijajäsen (Unifi)	Turun yliopisto
Läsnä	Hanna	Lahtinen	Arene	Laurea
Este	Riitta	Majjala	Suomen Akatemia	Suomen Akatemia
Este	Minna	Martikainen	Unifi	Vaasan yliopisto
Läsnä	Sanna	Marttinen	Tulanet	Tulanet
Läsnä	Liisa	Maunuksela	Tulanet	Ruokavirasto
Poistui kohdassa 5	Ossi	Naukkari	Unifi	Aalto-yliopisto
Läsnä	Eeva	Nyrövaara	Unifi	Unifi
Läsnä	Emilia	Palonen	TSV	Valtiotieteellinen yhdistys
Läsnä	Riikka	Paloniemi	Tutkijajäsen (Tulanet)	SYKE
Läsnä	Taina	Pihlajaniemi (PJ)	Unifi	Oulun yliopisto
Läsnä	Seliina	Päällysaho	Tutkijajäsen (Arene)	Seinäjoen AMK
Este	Juhani	Soini	Arene	Turun AMK
Läsnä	Arja	Tuuliniemi	Kansalliskirjasto	Kansalliskirjasto

Läsnä

Ilmari Jauhiainen (TSV), esittelijä
Hanna Lahdenperä (TSV), sihteeri
Pekka Olsbo, esittelijä kohta 4
Joonas Kesäniemi, esittelijä kohta 5
Marita Kari (TSV)
Jonni Karlsson (TSV)

Asiantuntijaryhmien puheenjohtajat:

Susanna Nykyri (TAU) – aineistojen avoimuus
Mari Riipinen (TY) – toimintakulttuurin avoimuus
Aino Helariutta (Laurea) – oppimisen avoimuus
Timo Vilén (Kansalliskirjasto) – julkaisemisen avoimuus

MUISTIO

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

2. Edellisen kokouksen muistio tiedoksi

- Liite: [Muistio 12.10.2022](#)

3. Ohjausryhmän kokoonpano 2023–2024

<i>Nimeävä organisaatio</i>	<i>Jäsen</i>
Arene	Juhani Soini, vararehtori, Turku AMK Hanna Lahtinen, johtaja, Laurea
CSC	Janne Kanner, johtaja
Finn-ARMA	Ella Bingham, tutkimuspalveluiden johtaja, Aalto-yliopisto
FUCIO + AAPA	Minna Harjuniemi, tietotekniikkapäällikkö, HY
FUN	Riitta Lähdemäki, kirjastonjohtaja, TAU
Kansalliskirjasto	Arja Tuuliniemi, palvelupäällikkö
Suomen Akatemia	Riitta Maijala, tutkimusasioista vastaava ylijohtaja
Tietoarkisto	Helena Laaksonen, johtaja
TSV	Emilia Palonen, yliopistotutkija, Valtiotieteellinen yhdistys
Tulanet	Sanna Marttinen, toiminnanjohtaja, Tulanet Liisa Maunuksela, tutkimusjohtaja, Ruokavirasto Maija Ojanen-Saloranta, strategiapäällikkö, VTT
Tutkijajäsen (Arene)	Seliina Päällysaho, tutkimuspäällikkö, SeAMK
Tutkijajäsen (Tulanet)	Tuija Gadd, professori, Ruokavirasto
Tutkijajäsen (Unifi)	Leo Lahti, apulaisprofessori, Turun yliopisto
Unifi	Jaana Erkkilä-Hill, vararehtori, Taideyliopisto Jari Hämäläinen, vararehtori, LUT-yliopisto Henrik Kunttu, vararehtori, JYU Taina Pihlajaniemi, vararehtori, OY

Kuultiin, että ohjausryhmän alkuperäisessä kokoonpanossa painotettiin organisaatiotaustaa, jotta saataisiin hyväksyntä linjauksille ja päätäntävaltaa niiden toimeenpanoon. Todettiin kuitenkin, että tutkijanäkökulman vahvistamista tulisi pohtia ohjausryhmän kokoonpanon tarkistuksen yhteydessä – yksi mahdollisuus on varata tutkijajäsenpaikat nuoremmille tutkijoille.

4. Kokooma- ja yksittäisteosten avoimuuden osalinjaus

Linjaustyöryhmän puheenjohtaja Pekka Olsbo (JYU) antoi tilannekatsauksen ja kertoi työryhmien suunnitelmista. Tieteellisten kirjojen avoin julkaiseminen on vahvassa kehityksessä niin kansallisesti kuin kansainvälisesti, ja työryhmä esitti, että linjaus siirretään vuodelle 2024. Vuonna 2023 työryhmä seuraa kansainvälistä kehitystä, varsinkin käynnissä olevia ja alkavia avoimen kirjajulkaisemisen tutkimushankkeita. Tämän perusteella laaditaan suosituksia, jotka muodostavat ohjenuoran linjaukselle.

- Liite: [Esityksen diat](#)

Ohjausryhmä piti esitystä ymmärrettävänä ja hyvin perusteltuna ja kannattaa ehdotettua suuntaa. Keskusteltiin yhteisestä tavoitetilasta, ja todettiin, että on tärkeää löytää kirjojen avoimuudelle kaikille toimiva kokonaisratkaisu. Toivottiin, että työryhmä käy aktiivista keskustelua rahoittajien kanssa.

5. Linjaustyökalu

AVOTT-koordinaation seuraava työvaihe on linjausten toimeenpano. Tämän prosessin avuksi kehitteillä on verkkotyökalu, jonka avulla käyttäjä voi tarkastella linjauksia sekä yhdistellä eri osa-alueiden periaatteita, tavoitteita ja toimenpiteitä. Linjaustyökalua esitteli kehittäjä Joonas Kesäniemi.

Ohjausryhmä totesi, että työkalu helpottaa laajan kokonaisuuden työstämistä. Pohdittiin linjausten päivittämistä ja linjausten toteutumisen arviointia, ja todettiin, että Avoimen tieteen ja tutkimuksen julistus on voimassa 2020–2025, joten sen ja linjausten päivittäminen tulee pian ajankohtaiseksi. Keskusteltiin myös organisaatioiden mahdollisuudesta lisätä, päivittää tai korjata omia avoimen tieteen edistysaskeleitaan ja pyydettiin sihteeristöä suunnittelemaan työkalun testausta ennen virallista julkistamista vuoden 2024 alussa.

6. Rahoitustyöryhmä

Kokouksessa 12.10. todettiin, että työryhmän perustaminen edellyttää lisävalmisteluja, jotta uusi ohjausryhmä voisi käynnistää työryhmän. Ilmari Jauhiainen esitteli laajennetun ehdotuksen ryhmän toimialasta, tehtävästä ja toimintatavoista.

- Liite: [Esityksen diat](#)

Todettiin, että ehdotettu toimijajoukko on suuri, mutta että haastava kysymys edellyttää laajapohjaista edustusta. Todettiin myös, että Digivisio 2030 -edustajan

lisäämistä voisi harkita, ja ehdotus Tieteentekijöiden liiton lisäämisestä sai kannatusta. Laajaa fokusta pidettiin toimivana, kuten myös olemassa olevien rahoitusvirtojen pohtimista avoimen tieteen ja tutkimuksen valossa.

Päätös: Sihteeristö laatii seuraavalle ohjausryhmälle tarkennetun esityksen työryhmän tavoitteesta ja tehtävästä, jonka perusteella päätetään työryhmästä.

7. Ohjausryhmän käytännöt

Avoimen tieteen koordinaation [yhteisissä käytännöissä](#) on sovittu ohjausryhmän koosta, sen toimikaudesta ja keskeisistä tehtävistä. Tarkennuksia ehdotetaan äänestys- ja sijaisuuskäytäntöihin sekä läsnäolo-/puheoikeuksiin. Ilmari Jauhiainen alusti keskustelua.

- Liite: [Esityksen diat](#)

Todettiin, että ohjausryhmä tavoittelee konsensusta, mutta käytäntöjä mahdollisiin äänestystilanteisiin tarvitaan. Korostettiin myös erimielisyyksien kirjaamisen tärkeyttä. Nimettyjä varajäseniä pidettiin hyvänä vaihtoehtona, jotta sijaisella on mahdollisuus seurata keskustelua kokousmateriaalien avulla.

Päätös: Sihteeristö kehittää äänestyskäytännöt ja pyytää nimeäviä organisaatioita asettamaan myös varajäsenet, kuitenkin niin, että organisaatiot, joilla on monta edustajaa (Arene, Tulanet, Unifi), nimeävät edustajilleen yhden yhteisen varajäsenen. Mikäli varsinainen jäsen tai varajäsen ei pääse kokoukseen, varsinainen jäsen voi pyytää toista saman nimeävän organisaation edustajaa sijaisekseen. Läsnäolokäytännöistä päätettiin, että ohjausryhmän nimeämien työryhmien puheenjohtajilla on läsnäolo- ja puheoikeus, mutta ei päätösoikeutta. Päätettiin myös, että kohta 1e muutetaan muotoon: "Esittelijänä toimii Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallisen koordinaation sihteeristö."

Ohjausryhmän työsuunnitelma, kevät 2023

Aika		Käsittelyvaihe	Päätös
Tammikuu	Tutkimusmenetelmien avoimen saatavuuden osalinjaus	Hyväksyminen	x
	Rahoitustyöryhmä	3. käsittely	
	Tietosuojainformointi	Tiedoksi	